СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 156. Джерзі Ситі, Н. Дж., пятниця, 8-го липня 1938. No. 156. Jersey City, N. J., Friday, July 8, 1938. VOL. XLVI

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": Bergen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: Bergen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПЕРЕДБАЧАЄ ПОВОРОТ ДО КРАЩОГО

ВАШИНГТОН. — Голова „Ріконстрокшен Фінанс Корпорейшен", Джес Джонс, сказав, що він далі є того переконання, що найгірше в біжучім бизнесовим застою вже проминуло і відтепер край буде ступнево повертатись до добробуту. Як знак цього повороту він подавав і це, що в останніх тижнях ціна паперів на біржі дуже піднялась. А це значить, що є довіря до промислу і сподіванки добрих вкладів грошей. Вкінці він зазначив, що уряд готовий на всіх фронтах відперти дальші хвилі застою, колиб вони денебудь появилися.

ПІДНОСЯТЬ ЦІНУ НА ЇЗДУ ЗАЛІЗНИЦЕЮ.

ВАШИНГТОН. — Державна комісія міжстейтової торговлі задоволила прохання залізничих компаній на сході Америки, щоб дозволити їм піднести ціну на залізничу особову їзду на 25%. Досі ціна виносила 2 центи від милі, а відтепер буде виносити 2½ цента. В той спосіб залізничі лінії думають дістати 30 міліонів долярів більше на рік, яких їм потрібно, щоб рятуватися від банкротства, говорять вони.

РОЗКРИЛИ ГНІЗДО ШАХРАЇВ.

НЮ ЙОРК. — Поліція розкрила гніздо шахраїв, які займалися тим, що при помочі ріжних фальшивих лікарських зізнань видобували від асекураційних компаній гроші. Внаслідок того арештовано 39 осіб, серед яких є 10 лікарів, 3 адвокати, 3 агенти і 23 власники асекураційних поліс. Та шайка обкрадала асекураційні компанії по три міліони долярів річно.

ЗГОРІЛА ЧАСТИНА ЗАЛІЗНИЧОГО ШЛЯХУ.

НЮ ЙОРК. — На залізничім шляху, що веде до Ракавей Біч, занялися деревляні стовпи, на яких були поставлені залізничі рейки. Внаслідок того комунікація між Ракавеєм і Ню Йорком була перервана, а сотки тисяч осіб спізнилися до праці.

СКАРЖИТЬ УРЯД ЗА ПОСАДУ.

НАКСВИЛ (Тенесі). — Д-р Артур Морґан, бувший головний директор „Тенесі Велей Оториті", заскаржив тепер уряд до суду за те, що уряд усунув його з посади. Морґан твердить, що уряд не мав до цього права. Незадово має відбутися конґресове слідство в тій справі. Морґан закидав двом підлеглим директорам „надуживання публичними фондами". Закликаний перед президента, він відмовився в тій справі давати докази, тільки домагався конґресової комісії. Президент за те усунув його з посади. Тепер він домагається повернення йому посади і виплачення залеглої платні.

В НАСТУПІ ШАЛУ ПОСТРІЛИВ ПОЛІЦАЯ.

НЮ ЙОРК. — До шпиталю в Гарлемі приведено пораненого чоловіка, який у приступі шалу скочив у скляне вікно одного шинку та покалічився. Та в шпиталі шал його не покинув і він хотів поповнити самогубство. Коли прикликано поліцая, він вирвав поліцаєві револьвер і вистрілив у нього пять набоїв та тяжко зранив його. Поліцай бореться зо смертю.

МЕКСИКО ПРОДАЄ НАФТУ ФАШИСТІВСЬКИМ ДЕРЖАВАМ.

МЕКСИКО СИТІ (Мексико). — Хоч соціялістичний уряд Карденаса кілька разів запевняв усіх, що тої нафти, яку сконфіскував від англійських і американських компаній, фашиствським державам продавати не буде, то проте тепер виявилося, що він одноразово продав за десять міліонів долярів нафти Німеччині й Італії. Мала частина пішла також до Швеції.

ЖУРЯТЬСЯ ЗДОРОВЛЯМ ЗВІРЯТ.

ВАШИНҐТОН. — Федеральний уряд задуме небавом влаштувати по ріжних місцях Америки досвідчальні лябораторії, які малиб досліджувати хвороби коров, домашнього дробу і т. п. Бо хвороби звірят, яких мясо зїдають люди, зле відбивається також на здоровлі людей.

ПОВЕРТАЮТЬСЯ ДО ПРАЦІ.

РОЧЕСТЕР. — Коло 15 тисяч кравецьких робітників повернулись назад до праці. Тижневої плати вони одержуватимуть пів міліона долярів.

ЖИДИ ЗАДОВОЛЕНІ З ОБОРОНИ ПАПИ РИМСЬКОГО.

БЕЛМАР (Ню Джерзі). — На зібранні жидівських рабінів Америки висказано велике задоволення зприводу оборони жидів папою римським. На тих зборах ухвалено також домагатись від конституційної конвенції, що радить в Олбані, ухвалення закону, на основі якого ті жиди, що святкують суботу, булиб увільнені від святкування неділі.

ЗВИШКА ЦІН.

НЮ ЙОРК. — Внаслідок надій на оживлення бизнесу деякі ціни на продукти почали підноситись угору. Власники складів ріжних продуктів видали осторогу, щоб ціни не зростали занадто, бо це знищить покуп.

НЕ МОЖНА КИДАТИ КАМІННЯМ.

Міліон-долярoвий будинок, Скляний Осередок, призначений на Світову Виставу в Ню Йорку, що буде збудований переважно зо скла. В нім будуть експонати трьох головних виробників скляних предметів. Цей модель показує 108-стопову вежу з синіх скляних плит. До його будови треба буде коло 6,000 квадратових стіп будівельного скла і 7,000 квадратових стіп скляних колодок.

ПЕРЕВОЗЯТЬ СРІБЛО.

З нюйорських банків почали перевозити грубі штаби срібла до укріплених сховків у Вест Пойнті. Такого срібла мають перевести там 70,000 тон. До цього уряд наняв сотки троків. Їх стережуть узброєні сторожі.

ВЕЛИЧЕЗНІ ВТРАТИ ВНАСЛІДОК БУРІ В КАМІНЕЧЧИНІ.

Над громадою Рокочати, в повіті Камінка Струмилова, пройшов градобій, що знищив зовсім плоди на просторі 300 моргів, а в меншій мірі на просторі 600 моргів. Втрати є величезні: Вони досягають понад 20,000 зл. Пошкодований є 145 господарів.

11,000,000 КГ. РОЖ ЗІБРАЛИ В БОЛГАРІЇ.

З цих 11 міліонів кг. рож випродукують 930 кг. олійку, незвичайно дорогого сирівця, що його вживають до витвору перфум.

ДИВОГЛЯД У ЛЮДСЬКІЙ ПОДОБІ.

У лічниці в Клюж (Румунія) прийшов на світ хлопець з трьома руками й двома серцями. Одно серце є в черевній ямі й не функціонує.

ВАРТІСНИЙ ПЕС.

Ник Спенел, фармер у Стордж (Канада), мав пса, якого засудив на смерть тому, що він „не був добрим для худоби". Довга й терпелива наука не могла зробити його добрим пастухом худоби. Післаний по худобу, він гонив її по пшеничних полях. Вкінці Спенел рішив застрілити його і на те купив у місті патронів. Приїхавши до дому пізно вночі, відложив присуд смерти до наступного дня. Кілька годин пізніше він пробудився, чуючи сильне гавкання і шкробання дверей. Так, це покінчить справу, подумав він. Він мусить встати і зараз позбутися його. Та коли відчинив двері і побачив кімнату в вогні, змінив свою думку. Загасивши вогонь, він сказав: „Тепер будемо його тримати. Пес може бути нездалий до худоби, але його гавкання може принести далеко більшу поміч".

НЕЗВИЧАЙНЕ САМОГУБСТВО.

Купець Люгос, у місцевості Оростіє, в Румунії, наложив на себе руку в незвичайний спосіб. Він вложив до уст динамітовий набій та запалив його при допомозі льонту. Ясно, що його розірвало на кусні.

ЗАГОСТРЮЮТЬ ВИМОГИ НАУКИ НА МЕДИЦИНІ.

Онтерійські університети вже від кількох літ „виполювали" медичні факультети зо студентів, що виявляли мало здібностей у науці. Лікарська професія є переповнена і це є теж одною з причин „виполювання". Університети бажають наділяти докторатами лише тих медиків, які дійсно мають талант до науки. Відтепер іще труднійше буде перейти медицину, бо університети завели новий регулямін, на основі якого студент медицини мусить зараз першого року осягнути 100 пунктів із кожного предмету, щоб його перепустили на другий рік.

З КАНАДІЙСЬКОЇ ТЮРМИ ДО АМЕРИКАНСЬКОЇ.

У місті Такома, Вашинґтон, суд засудив на 10 літ вязниці Фреда Стодарта, літ 69, якого перед тижнем були випустили з вязниці у Стоні Вавнтен, Ман., де він відсиджував 10-літню кару за підроблення документів.

У Такомі Стодарта обвинуватили за те, що він 1917 року знасилував 9-літню дівчинку. Після того накидав на неї ріща і підпалив, щоби вона згоріла. На щастя, випав дощ і загасив вогонь. Дитину почали шукати і врешті знайшли її ще живою. Між пошукувачами був також Стодарт, який працював у тому місті. Як дитину знайшли, Стодарт зник.

Дівчина, яка поволі прийшла до здоровля, виявила імя виновника. Стодарта знайшли врешті у вязниці у Стоні Мавнтен, Ман., і його віддано в руки американської поліції. Стодарт признався до вини. Жінка, яку він хотів іще дитиною замордувати, вже замужна у Ванкувері, Б. К.

САМОВБИВСТВО ЧЕРЕЗ ЛЮБОВ.

65-літній Ч. Роджерс у Вінніпеґу зажив трутини і покінчив з собою через те, що вдовиця, пані Софія Вебер, у тім самім місті, не хотіла за нього вийти замуж.

Роджерс познайомився з панею Вебер перед шістьма тижнями і від того часу постійно за нею ходив і просив її руки. Це було забагато для пані Вебер і вона віддала справу поліції. В поліційному суді Роджерса увільнили від вини, та він уперто днями і ночами вистоював коло дому пані Вебер, щоби бодай її побачити. Коли недавно від сина пані Вебер довідався, що всі його надії даремні, розхований старець видно постановив умерти. Критичної ночи хтось обляв газоліною шопу пані Вебер і підпалив. З хати завважили вогонь і вибігли його гасити. Притім запримітили, як хтось зпід хати втікав. Втікача приловили і показалося, що то був Роджерс. У часі, як його хотіли завести до хати, Роджерс проковтнув трутину і заки приїхала поліція, він помер.

ПЕС БЕРІГ ТІЛА СВОГО ПАНА.

На степах недалеко міста Естеван, Саск., знайшли тіло Симона Ґреґа. Тіло було погризене койотами. Біля тіла лежав пес, який був власністю Ґреґа. Догадуються, що Ґреґ ловив коня на „лясо", притім упав і кінь тягав його по скалистій землі, доки він не згинув. Тіло мертвого чоловіка тягали койоти і дикі псі. Пес Ґреґа був також поранений, що вказує, що він боронив тіла свого пана. Правдоподібно також той пес був одиноким свідком смерти свого пана.

ГРІМ УБИВ ТРИ ЖІНКИ.

Над полудневими околицями Молдавії та Басарабією пройшли останніми днями бурі з громами та зливи. В повіті Пятра-Неамт грім ударив у стіг соломи, що під ним скрилося 20 рільних робітниць перед дощем. Три робітниці вбиті на місці, шість тяжко ранених.

АРЕШТУВАЛИ „УКРАЇНСЬКОГО" КОМУНІСТА ІЗ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

ЛОНДОН. — Українське Бюро подає, що кореспондент часопису „Таймс" повідомляє, що ленінградське Ґ.П.У. арештувало „члена комуністичної партії і секретаря Української Робітничої Організації (Юкрейніен Воркерс Юніон) у Злучених Державах Америки, Богданова", як тільки він вийшов з корабля. Богданова заманено до Совєтів запрошенням, щоб він приїхав здати звіт з положення його організації в Америці.

Що пише про це „Красная Ґазета".

Ленінградська „Красная Ґазета" з 20. червня подає про цю справу дальші подробиці. Пише, що Богданов представляв на зїзді американських комуністів „союз російсько-українських робітників" совєтської орієнтації. До Ленінграду прибув на совєтськім кораблі. Часопис подає далі, що Богданов іще в 1905 році був на службі царської охрани. Підчас світової війни був в Америці, де старався дістати воєнні матеріяли для Росії. В 1918 році вернувся до Росії й перейшов на совєтську службу, але рівночасно був і на службі „білих". Потім вернувся до Америки і ввійшов у ряди комуністичної партії, а заразом був на службі в монархістів та шпигунував у користь одної чужинецької держави. Обвинувачують Богданова також у тім, що на його донос в одній чужинецькій державі розгромлено „революційну організацію", що була прихильна Совєтам.

ДАЛЬШІ „ЧИСТКИ" ЗАХОПИЛИ ДИМИТРОВА.

ЛОНДОН. — Голова Комуністичного Інтернаціоналу, Юрій Димитров, підпав сталінській „чистці". Арештовано його в кабінеті при праці. Сталося це зовсім неожидано, бо не припускали такого арешту і ті, що є найближче Сталіна. Димитров займав високе становище ґенерального секретаря президії Комінтерну. В його руках була вся міжнародня комуністична пропаганда.

Зле інформував про Еспанію.

Берлінські джерела подають, що причиною цього арешту був плянований Димитровом замах на Сталіна. В Англії пишуть, що Сталін поклав йому у вину те, що його зле інформував про громадянську війну в Еспанії та що витратив забагато грошей на допомогу еспанському червоному урядові. Головних співробітників Димитрова, Канева і Попова, вже розстріляли. Совєти офіційно заперечують арешт Димитрова.

БЕРУТЬСЯ ДО ЖІНКИ ЛІТВИНОВА.

МОСКВА. — Кажуть, що Сталін наказав М. Літвинову, народньому комісареві заграничних справ, розвестися зо своєю жінкою і тим рятувати свою власну долю. Та певне є те, що ніхто не знає, де перебуває жінка Літвинова і що з нею діється.

РОЗЩИБАЄТЬСЯ НА ВСІ БОКИ.

ВАРШАВА. — Польща намагається рятувати себе ріжними політичними договорами і союзами. Вся її увага звернена тепер на прибалтійські держави. Шеф ґенерального штабу відвідував у тій цілі Латвію, Естонію і Фінляндію, а міністер заграничних справ, Бек, їздив також у тій цілі до Стокгольму і Таліна, а тепер вибирається до Риги й Осля. Польська політика змагає тепер до того, щоб відділити Совєти від Німеччини союзом держав, від Норвеґії на півночі до Румунії на полудні. Тим хоче Польща змінити своє положення.

КОНФЕРЕНЦІЯ У СПРАВІ ЗБІГЦІВ.

ЕВІЯН (Франція). — Зачалися наради делегатів „трьох демократій", себто Злучених Держав, Англії й Франції, у справі допомоги збігцям з 32 країв. У першу чергу йде тут про допомогу збігцям з Німеччини і давньої Австрії, себто про допомогу голодно жидам. Найліберальніше становище в тій справі заняв американський делеґат М. Тейлор, що натаврував усі держави, які гнетуть національні меншини.

В ПАЛЕСТИНІ РОЗРУХИ.

ЄРУСАЛИМ. — У Палестині розвинулася терористична акція на великі розміри. Свідчить про це між іншим і те, що нема дня без кривавих жертв. Остання новинка подає, що в однім дні були 23 особи вбиті, а коло 100 ранених. Не тільки араби, але й жиди кидають бомби і стріляють. І стріляє також військо, як до арабів так і до жидів. Та найбільше гине арабів.

РІК ВІЙНИ.

ҐАНКОВ (Китай). — Китайський провідник Ченґ Кай-шек видав у річницю китайсько-японської війни відозву, в якій взиває японський нарід, щоби припинив божевілля японських мілітаристів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

І ЧИЖИКІВ НЕ НАВЧИТЬ!

Читаємо в краєвій пресі, що невелике українське село Чижиків під Львовом стало, як пише „Новий Час" (ч. 123), „притчею во язиціх" у цілій Польщі. Вся польська преса крикнула і далі кричить у такий спосіб: „На помоц!", „Польско, дзеці твоє ґіном!", „Гайдамачизна вирива нам душе" і т. п. Щоб вияснити ту справу і пізнати, що сталося, часопис „Новий Час" вислав до Чижикова спеціяльного кореспондента і він описав свої відвідини в обширнім звіті.

З того звіту виходить, що Чижиків, це свідоме українське село, яке будує і творить, у якім „нема інтеліґентів у тім значінні, в котрім цієї назви вживаємо буденно, бо інтеліґентами є тут усі — селяни, селянки, хлопці й дівчата і бувша голова „Союзу Українок", селянка Гнатишинова, говорять з вами однаково легко про французьку революцію, Дантона і Робеспієра, як про годівлю курей. . ."

Або далі: „Міської тандити не видно: чудові вишивки в чоловіків, жінок і дітей можуть справді захоплювати. Кожне обличчя в Чижикові має в собі щось з того, по чім пізнаєте, що людина думає".

І ось цей Чижиків заалярмував цілу Польщу тому, що там знайшлися такі родини, що були римо-католиками, але почували себе свідомими українцями і ніколи по польськи не говорили, а у своїм часі повисилали були своїх синів до Української Галицької Армії. До таких римо-католичок належала і згадана Гнатишинова, голова „Союзу Українок".

На село пішов польський наступ. Пішло навертання римо-католиків на поляків. Пішло будування косцюлка дідичем. А далі наступ жандармерії. І судова вимога до українського пароха вписувати в метрики імена таких римо-католиків як Касперський як „Касперскі", а не „Касперський". Вислідом того польського наступу було те, що 23 селяни і селянки, що були римо-католиками, зголосили свій перехід до греко-католицької церкви. Зложили заяви, підписали їх і вислали до нунціятури у Варшаві, а покликані польським старостою до розваги, твердо стояли при тім, що рішили у своїм сумлінні. Супроти того не вдіяв нічого і староста, а тільки пімстився на громаді тим, що заборонив дальшу будову Народнього Дому та почав нові пакості.

Ось це та подія, що наробила такого шуму в Польщі. Вона дійсно дуже повчальна, бо як не мож краще ілюструє відносини в Польщі і її моральну та фізичну силу. Тому моглаб заставити поляків і Польщу до глибокої задуми. Та як поляки так і Польща до цього неспосібні. Ота їх неспосібність розуміти і відчути далекосяглі наслідки навіть таких подій як у Чижикові була вже раз причиною упадку Польщі і її поділу. Бо за такими малими подіями криються звичайно великі речі: ідеї, система правління і мораль. А все те тепер, як бачимо, у Польщі знов не дописує.

ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКІ „НОРМАЛЬНІ" ВІДНОСИНИ

(Надіслане для „Свободи" з Литви).

Вбиття одного польського вояка принесло Польщі „нормалізацію стосунків" з Литвою. Ця „нормалізація" йшла такою чергою: 15. березня польський вояк, що перейшов польсько-литовську границю, знайшов на литовській території смерть; 17. березня Польща зажадала від Литви нормалізації відносин і рівночасно вручила їй ультимат; 19 березня Литва приняла ультимат; 1. квітня до тимчасової столиці Литви, Кавнасу, враз з персоналом прибув перший польський посол до Литви, Францішек Харват; 30. квітня була получена залізнича лінія між стаціями Веси з боку Литви і стацією Завяси з боку Польщі, чи, точніше, на Виленщині. Дня 15. травня відновлено з Польщею почтову комунікацію, якої не було впродовж 18 літ. Також підписано договори в справі повітряної, телеграфічної, залізничої та радіової комунікації.

З цього видно, що „нормалізація" польсько-литовських відносин пішла скорим темпом. Тільки нема ще ніякої економічної умови, але й та буде скоро підписана. Одним словом, Польща, натиекаючи силою, змусила малу Литву навязати „нормальні" відносини.

Як ставиться до цього факту литовська суспільність? Литовці не мають нічого проти навязання нормальних відносин з Польщею. Одначе якщо Польща справді хоче добрих відносин з Литвою, то попеpед усього вона мусить направити заподіяну Литві кривду: мусить віддати обманом захоплену литовську столицю Вильно.

Таке становище займала литовська суспільність перед ультиматом. Воно не змінилось і тепер, хоч Польща прикладає багато зусиль, щоби переконати литовців у щирості своїх намірів. Польща майже зовсім припинила протилитовську радіову та пресову пропаґанду, пропонує поїздку литовських артистів до Польщі, а польських артистів до Литви. Польські політики, з самим міністром Беком на чолі, офіційно заявили, що Польща шануватиме литовську незалежність, і т. п.

На жаль, учинки поляків не зовсім відповідають їхнім словам: поляки одне говорять, а друге роблять. Багато фактів свідчать, що поляки ті „нормальні" відносини стараються використати для своїх цілей: вони в першу чергу хочуть знов змусити Литву до переговорів про культурні справи поляків у Литві. Одначе до цього нема ніякої дійсної потреби, бо поляки в Литві і так мають кращі культурні забезпечення ніж литовці на Виленщині: **поляки у Литві мають три** свої власні ґімназії (у Кавнасі, Поневежі, та Вилкомирі); мають цілу низку вселюдних шкіл, видають щоденник „Дзєнь польскі", тижневик „Хата родзінна" та пару місячників. Вони мають своє культурне товариство „Походня", що утримує вселюдні школи і читальні; мають акційне товариство „Домполь", яке утримує ґімназії, і вкінці мають польське римо-католицьке товариство опіки над убогими, яке утримує дитячі садки і захисти. Ті товариства стобідно працюють у Литві і ніхто їх не переслідує.

А що мають литовці на Виленщині? Тільки одну ґімназію у Вильні! Друга ґімназія, в Свєнцяцах, від нового шкільного року закрита. А вселюдних литовських шкіл на Виленщині вже зовсім нема. Читальні, литовські рільничі кружки та кооперативи — зліквідовані. Майно литовського освітнього товариства „Риґас" сконфісковано й опечатано і ним „опікується" польський куратор, який із цього майна наложив для себе 1,000 злотих місячної платні. А коли не стало для нього готівки, то він заставив дім і інше нерухоме майно в польськім банку за 60,000 злотих. З цих грошей він далі побирає стало платню і не журиться тим, чи треба буде коли це майно повернути. Зрозуміло, що в той спосіб поляки навмисно хочуть довести до цілковитого банкротства литовське товариство „Риґас". А тут вони на все горло трублять, що хочуть „нормалізації" з Литвою.

Одначе підлі вчинки польських наїзників на тому не обмежуються. Шестого червня вони у Вильні зліквідували литовське наукове товариство, яке ще в 1907 році заснував був д-р Іван Басанавічіюс, патріярх відродження литовського народу. Характеристичне те, що товариство могло працювати навіть у часі царсько - російської влади та в часі німецької окупації. Аж коли до влади прийшли польські пани, які всюди хваляться своєю „високою культурою", воно мусіло свою працю припинити.

Поляки ліквідують на Виленщині також інші литовські орґанізації, як Литовсько-Господарське Товариство, враз з його відділами та кооперативами. Тепер, хоч ніби між Польщею і Литвою існує „нормалізаційний дух", про відновлення тих орґанізацій нема що й говорити. Також і преса литовців під Польщею зазнає великих перешкод з боку уряду. Був час, що литовці на Виленщині не мали ні одної ґазети: всі закрила влада. Недавно поляки позволили литовцям видавати двічі на тиждень ґазету „Аідас"; але видавати ґазету для молоді таки не дозволили. Литовці хотіли таку ґазету видавати в Варшаві, але й там їм не дозволили. Допускаючись таких підлостей, поляки мають одну ясну мету: змусити Литву до нових переговорів у справі відкриття польських шкіл на тих литовських територіях, на яких у білий день зо свічкою не знайдете ні одного поляка.

Багато перешкод роблять поляки навіть у почтовій комунікації, якої вони ніби так гарячо домагались від Литви. Напр., литовці під Польщею, як окремі особи так і редакції, ще й тепер не дістають литовських ґазет з незалежної Литви. Як виказалось, польська почта у Вильні литовських ґазет абонентам не доручає, а навмисно їх нищить. І роблять це поляки навіть тепер, після „нормалізації відносин".

Всі ці підлі вчинки поляків ясно й виразно свідчать про те, що годі вірити в щирість поляків. І тому саме литовська суспільність у всі обіцянки поляків таки не вірить. Бо це булоб велике чудо, якщоб поляки колинебудь додержали свого слова. В цілій своїй історії поляки всюди і все послугувались обманом. У 1410 році, коли поляки довідалися, що литовський князь Витовт Великий хоче коронуватись та відділитись від Польщі, вони обманом захопили корону, яку папа римський вислав Витовтові. В той спосіб вони перешкодили коронації. 9. жовтня 1920 р. поляки також обманом захопили Вильно, хоч передтим, 7. жовтня, підписали були в Сувалках умову, в якій признали незалежну Литву зо столицею Вильном. Який черговий новий обман вони придумають, покаже будучність. Та одно певне: без обману поляки довго жити не можуть.

А. Дарбенас,
(Кавнас, Литва).

В ІРЛЯНДІЇ ПРО УКРАЇНУ

„Айріш Індепендент", найповажніший щоденник Ірляндії, помістив 10. червня довгу статтю, присвячену виключно українській справі. Стаття має головний заголовок „Совети валяться в середині".

По короткому вступі, в якому підчеркнено розбіжності між українцями й москалями, переходить автор до обговорення самогож українського питання в Советах.

„Не треба забувати, пише він, що 35 міліонів українців, що живуть під Советами, становлять рівночасно і найбільшу небезпеку для тиж же Советів, бо загрожують їм з середини. Українці в той сам час є також найбільшим забоpoлом західньої цивілізації та християнства, наскільки його ще осталося в Советах..."

Потім подано короткий, але докладний опис економічного значіння України й одночасно пояснення, що саме ті багатства є одною з причин, чому Совети за всяку ціну стараються здавити самостійницькі прояви. Слідкуючи за подіями в Україні, приходить автор до переконання, що змагання українців до самостійности не вдасться здержати Москві. Україна прямує до відірвання від Советів, а коли це станеться, тоді „між московською небезпекою й іншим европейським світом повстане сильна буферна держава, звязана з заходом давніми традиціями і ворожа комунізмові. Буде це форпост християнської Европи проти азійського безбожницького світу.

„Українці в усьому ріжняться від москвинів. Вони мають власну культуру і навіть темпераментом ріжняться від них, більше ніж ірляндці від анґлійців. Поняття індивідуальної власности є в них вроджене, тоді, коли в москалів, ще століття перед появою Леніна, вже була розвинена комуна, з дуже малим нахилом до індивідуальної власности.

„Героїчний, можна сказати, спротив українців до колективізації, це ще один з доказів їхньої сильної індивідуальности та любови свободи.

„Рік 1933, памятний страшним голодом, був доказом, що Москва признала, що український націоналізм не знищений, навпаки, що він зріс і що треба хопитися дуже драстичних мір, коли хочеться його здушити. Такою драстичною мірою мало послужити заведення примусової колективізації, себто відібрання хліба від уст голодуючим і віддання його урядові. Таке зарядження стрінулося з енерґійною критикою навіть зо сторони голови українського уряду, М. Скрипника. Він запротестував, настоюючи, щоб хліб, випродукований українцями, служив їхнім життєвим потребам.

„Москва побачила в тому протесті вияв українського сепаратизму і Скрипника „зліквідовано" як зрадника Советського Союзу, а на його місце прислано москаля Постишева (пізніше і його теж стрінула такасама доля). Він узявся до переломання спротиву в дуже простий спосіб: виголоджуючи на смерть чотири до пять міліонів людей..."

Далі переповідає автор події аж до найновіших часів. Останній розділ статті (заголовок „Европа й Україна") торкається відносин европейських держав до українського питання, особливож Німеччини і Великої Британії. Згадує також про те, що „треба п а м я т а т и, що велике число українців живе також у Польщі, Чехословаччині та Румунії, де вони творять поважну меншину..."

Стаття закінчується словами: „Велика Британія, забезпечена своїм положенням на островах, не добачує ні небезпеки, яка нам усім тепер грозить, ні тої користи, яку принеслаб Европі незалеежна Україна".

(Укбюро, Лондон).

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

О. Луговий.

ЗА УКРАЇНУ

(ВІРА БАБЕНКО)

Повість із часів революції і повстанської війни у Великій Україні. (В двох частинах).

Частина перша

20)

Хтож вони, оті всі „чисті" і „нечисті" громадяни? По що сюди прийшли? Не однакові потреби звели їх... Одних пригнала сюди наруга, знущання, грабунки і розстріли шукати правди у своєї влади, а другі, веселі і ситі, занюхавши інтерес на доставах, ріжнородніх концесіях і контрибуціях, прийшли сюди в надії, що і їм перепаде немало до кишені. Прийшли зрештою от так, щоби побалакати зо знайомими, попросити при нагоді за доньку чи сина; може встрянув би на легкий державний хліб.

Десята година, а урядування в старостві ще не починається. Щойно збираються урядники, референти, підреференти, писарки і писарі. Чим вищий урядник, тим пізніше приходить на службу, бо ніби і навіщо?... Урядників стільки, що, для всіх навіть крісел не висталоб, не то столів для праці. І так шість годин працюють, сновигають по сходах і кімнатах, наче ті будівничі Вавилонської вежі у Біблії, а платня чейже належиться за посаду, а не за працю...

Виходить нарешті до почекальні секретар старости посписувати інтересантів. Ті з улесливими усмішками пхаються, щоби попасти першими на список, наступають на ноги, шикають з болю і враз знову з приємним усміхом протягають голови до секретаря. Той, свідомий своєї гідности і ваги становища, поважно перепитує, але не завжди додержує поваги; зпід бюрократичної маски зчаста проглядає ще звичайна смертельна людина.

— Не товпіться — просить секретар обступилих його інтересантів. — Усіх запишу.

— Мене, будь ласка, на першу чергу. Я за трицять верств приїхала — просить жидівка.

— Ні, мене! — перечить панок. — Я у важній справі...

— А чому не мене? — заявляє старий бородатий жид. — Я також у важнім інтересі.

Секретар розводить руками, мовляв: що з таким народом церемонитись, і прибирає горду поставу. Прохачі відразу смирніють.

— Ви з чим? — питає важно панка. — Назвище?

— Николай Смирнов, управитель маєтку князя Голіцина, прохати війська.

— Добре — записує секретар. — А ви? — звертається до жида.

— Пінкус Зіберман, посесор... Знаєте, пане секретарю, маю кілька тисяч пудів сіна. Добре сіно, дрібне, пахуче. Для війська саме буде потрібно...

— Ви?

— Рухля Нагель, склепарка, — відповідає жидівка — в справі закриття кооперативи. Мужики не хочуть у мене купувати — і кривиться, готова до плачу.

Присутні посміхаються. Секретар суворим зором обводить їх і коли ті втихають, записує далі. Кожний з інтересантів прибув якщо не просити війська, то в торговельних справах, або просити посади.

Скінчивши, секретар виглядає на коридор і стає вражений присутністю гурту селян. Селяни ніяково мнуться під суворим поглядом пана.

— А ви чого тут? — по хвилевій мовчанці запитує гордо селян.

— До пана старости, ласкавий пане, — з уклоном пояснюють з гурта.

— Пан староста не зможе вас нині приняти. Йдіть собі додому.

— Ми вже три дні тут ждемо. Прохаємо вашої милости! — знову кланяється гурт.

— Добре, то я вас запишу — подобрів секретар. — Та не знаю, чи прийме він вас нині...

І знову повторилася попередня сцена з записуванням, з тою лиш ріжницею, що селяни прийшли зо скаргами на державну варту, на реквізиції. грабунки. Знайшлося кілька селян, яким викликаний дідичем карний відділ попалив обійстя. Два прийшли просити за арештованих безвинно синів, один за морд доньки, взагалі за виконані ніби українською владою на селянах злочини, що поставили пізніше частину селянства по стороні большевиків, а останнім дали притоку до пропаганди проти української державности і плюгавлення національних ідей.

Секретар кінчив уже з селянами і думав вискочити на вулицю провітритися. Відчинив двері, та зіткнувся з входячим російським старшиною і тернівчанами.

— О, ще нові інтересанти! — задержався він. — Прошу, я вас запишу. Ви з чим, пане сотнику? — спитав старшину першого.

— Я... — випростався той. — А з ким маю честь говорити?

— Особистий секретар старости — образливо представився секретар. — Ви з чим завитали до нас?

— Я зреферую це самому старості! — гордо, розуміється по московськи, відповів сотник.

— Але я мушу записати вас у чергу для прийому — пояснював секретар.

— Я говоритиму поза всякою чергою... Що це значить?!... Щоб я ставав у чергу за цими вонючими мужиками?! — вибалушив очі старшина. — Та коли у вас такий порядок, то записуйте. Сотник Карчевський-Корженецький, у справі орґанізації добровольних старшинських дружин.

— А ми, священик Василевський і я, інжинір Омеляненко, в справі звільнення арештованих селян.

Секретар записав.

— Ідіть до почекальні, панове, — попросив. — Прийдеться вам довго заждати. Сьогодня маємо багато прохачів.

— А ці, дядьки, чого стоять на коридорі? — вказав на селян о. Василевський.

— Знаєте, отче... В сіраках... Для інших неприємно... В почекальні чистіші інтересанти... миявся секретар.

— Сурдутники — сказав Омеляненко глузливо.

— Ой... Сіряк і кожух кормлять сурдутника і заслугують на ліпше трактування — зідхнув священик. — Про мене йдіть, а я зістанусь тут, поговорю з селянами.

— Що вам Бог дав, панотче! Тут і сісти нема на чому. Симпатіями до селян ми трактування не змінимо. Та може й скоріше до старости дістанемося... Ходім! — просив Омеляненко.

Зайшли і сіли в кутку. Інтересанти неприязно зміряли їх очима, інстинктовно відчувши в них ворогів. Сподівалися, що священик, духовна особа і поважна віком, буде мати першенство в черзі приняття. Один лиш жидок зараз підсів до тернівчан.

— А ви по що, панотче? — протягаючи слова спитався зацікавлено.

— Думаємо закупити всі концесії в повіті — відрубав за священика Омеляненко.

— Ох, які мені багачі знайшлися! — покрутив головою жидок і відійшов ображений. Пошварґотів щось своїм жидкам і більше ніхто вже їх не займав.

Та на авдиєнцію довго довелося ждати. Староста приїхав, прийняв кількох, поїхав на обід і вернувся аж коло третьої години. Інтересанти також порозходилися; зісталися священик з Омеляненком та селяни переступали з ноги на ногу в коридорі. Омеляненко виходив до них, просив зайти посидіти, відпочити трохи; мотивував, що вони в свому краю і повинні чутися вільними. Селяни дякували „панові" за добре слово, та зайти не посміли.

— Ми вже заходили там, — пояснювали деякі — та нас вигнали. Більше не хочемо на лайки наражуватися.

Аж надвечір уділив староста тернівчанам півгодини, тай то на настирливе їх домагання. Омеляненка, ні священика він іще не знав, родом був десь з північної Чернигівщини, а що на посаду прибув недавно, то нічого і не чув про них. Говорив лише по московськи.

— Що вас, отче, обходять якісь-там арештовані селяни? Свояки вони ваші, чи що?... Я і так маю вирахувану кожну мінуту, а ви мені голову клопочете! — накинувся мокрим рядном на священика, коли вони ввійшли.

— Не свояки, пане старосто. Але справедливість вимагає обставати за ними. Вони арештовані невинно — пояснив священик по українськи.

Староста нахмурився, почувши українську мову священика.

— Без вини не могли їх арештувати. В державі обовязує правовість.

— Безумовно. Правовість зобовязує в кожній державі. Тільки урядники часто переступають право — терпко заговорив Омеляненко. — Селяни арештовані з вашого наказу. За що? За які провини? Хіба тільки за заснування просвітнього товариства. Але не забудьте, пане старосто, що і за царату просвітні орґанізації існували і розвивалися без великих перешкод; бодай нікого не арештували, не запаковували в тюрму. Хібаж для української влади освітній український рух небажаний?...

— Не те, пане інжиніре, не те... А за оте українство, за соціялістичний напрям... Я занятий і тут не місце на дискусію... Прошу ясно сказати, чого бажаєте! — збитий з пантелику спитав староста.

— Жадаємо звільнення арештованих, пане старосто.

— Вони не в мому розпорядженні. Жадайте у державної варти — заявив той.

— Але вони арештовані на ваш наказ, адміністраційним порядком. Дайте наказ поліції — просили тернівчани.

— Не можу... Проти них буде провадитися слідство.

— То дайте наказ слідчому бодай прискорити справу.

— І цього не можу... Судові власті не в моїй компетенції. Звертайтеся до них самі.

— То дайте нам можливість хоча з ними побачитись! — майже наказував Омеляненко.

— Добре, дам. Але спустіть ваш тон, пане інжиніре! — образився староста. — Та й раджу не дуже побиватися за арештованими...

(Дальше буде).

З ДНЯ

ЯК РОДИТЬСЯ ФАШИЗМ.

Недавно нюйорський стейтовий сенатор МекНейбо заявив, що, переслухуючи секретара американської комуністичної партії, Ерла Бравдера, й голову американсько-німецького націстичного Бунду, Фридриха Куна, він прийшов до переконання, що комуністи і фашисти в своїй звірячій формі є дуже до себе подібні. Вони мають своєрідний спосіб думання, своєрідну льогіку, однаковий темперамент і підхід до справи. Цілі їх можуть бути цілковито відмінні, але у виборі засобів вони мало ріжняться.

ХТО СІЄ ВІТЕР, ЗБИРАЄ БУРЮ.

Уявім собі, що якийсь демократичний бесідник, що вірить твердо в свободу слова, в чесне поступовання і право кожного громадянина висловлювати свою думку, вийшов на підвищення, десь у парку чи в салі, і починає промову. А тут якийсь червоний хуліган, заражений большевицькою наукою, разураз йому перериває. Бесідник просить не перешкаджати, апелює до почуття справедливости; переконує, що в данім краю кожний може мати свою думку і треба бути толерантним до чужих переконань. Та це не помагає і червоний хуліган далі верещить, гукає і перебиває. Тоді бесідник говорить гостріше, що коли хто не погоджується з його словами, то може вийти і не мусить цього слухати. Але червоний хуліган цілком не думає виходити, тільки далі розбиває промову.

Цей поступок хулігана деневрує вже не тільки самого бесідника, але й усіх присутніх. Вони стараються наперед добрим способом уговкати його і змусити замовчати. Та коли це їм не вдається і вони виразно бачать, що хуліґан прийшов з виразним завданням не дискутувати, не вилущувати правду, тільки розбивати віче, вони огірчуються на нього і в дусі собі думають, що не зле булоб, якби якісь люди силою йому закрили рота.

ТАКІ ЛЮДИ ПОЯВЛЯЮТЬСЯ.

Одні люди лиш бажають цього, а інші починають це переводити в життя. Вони приходять до повного переконання, що червоні хулігани завзялися знищити свободу слова, чи взагалі свободу. І роблять вони це мов на глум долі, саме при помочі свободи, що в данім краю існує. Де далі, ті, що щиро бажають зберегти свободу, приходять до парадоксального переконання, що свободу для цілої суспільности можна врятувати тим, що обмежиться свободу злочинним хуліганам.

Ось це початок фашизму. Ті люди не конче здають собі на початку справу з того, що вони ступають на фашистівський шлях. Вони можуть навіть почувати себе зпочатку повними демократами; бо фактично в імя збереження суспільного ладу вони свій рух розпочали. Щойно пізніше, коли вони свою роботу розгорнають і, оглядаючись довкруги за союзниками, довідуються, що інші краї, інші суспільності переживали той сам процес та в нім створили свої „фашистівські" організації, — слово „фашизм" перестає бути для них страшне і вони зачинають себе з гордістю до нього зачисляти.

СОЮЗНИКИ.

Те саме, що большевики роблять на прилюдних вічах, роблять вони також у ріжних організаціях, на мітингах. Узброївшись у певну скількість фраз, про „визиск робітників", про „рівність", вони удають приятелів убогих людей, робітничої кляси. І, оруднуючими цими демагогічними фразами, вони стараються в кожній організації, в кожній інституції розбивати внутрішнє життя.

А помагає їм у тому загальна свобода, демократична система. Користуючися свободою слова, вони виступають на зборах даної організації і, замісць спрямовувати наради в корисному, будуючому напрямку, каламутять зборами і розбивають усяку здорову думку, що кільчиться в напрямі якогось чину. Інші члени терпеливо слухають, бо в них є свята засада зносити іншу думку, цінити погляд іншого чоловіка, навіть коли він не погоджується з їхнім; вкінці їх святою засадою є те, щоб дати кожному чоловікові виговоритись. А червоні хулігани „виговорюються" так довго, що аж деморалізують збори і не дадуть їм ніколи прийти до корисного висліду.

Ось у таких моментах у всіх членів зроджується тихе бажання, щоб знайшовся хтось, хто силою заставив би червоних хуліганів замовчати і не нищити даної інституції. А ці люди, що так думають, коли самі через те ще не стали „фашистами", то цілком певно стали їх тихими прихильниками і союзниками.

В останнім числі „Контемпорарі Рошя" професор Гіршов говорить: „Коротко кажучи, як довго є можливим сер Страфорд Крипс (провідник англійських комуністів. — Ред.), так довго сер Освальд Мозлі (провідник англійських фашистів. — Ред.) є неуникненим; а можна навіть сказати, що потрібним".

ВТРАЧЕНІ ЛІТОПИСИ

В 17. столітті, таким славнім в історії України, стались справді великі діла. Були то війни, в яких брав участь увесь нарід, що боровся за волю рідного краю, якої не доборовся.

Такі то діла не могли остатися без впливу на літературу. Завдяки війнам Богдана Хмельницького повстала ціла низка історичних творів. Нарід виспівав славні подвиги 17 століття у піснях, історичних думах. Поодинокі вчені люди описали ті діла в літописах.

Як літописці виступали тепер уже не самі духовні особи, а багато більше світські: **міщани** (Літопис Хмельниччини), **шляхтичі** (Єрліч), **козаки** (Самовидець) і інші.

Деякі літописи затратились і знаємо про них хіба тільки, що на них покликуються літописці 18. століття. До таких літописів належить **„Руська Достовірна Літопись"**, що на неї покликується м. і. Самійло Величко, автор Літопису про війни Хмельницького.

„Руська Достовірна Літопись" починається від козаків, згадує про Предислава Лянцкоронського, як він 1512 р. щасливо боровся з козаками проти турків, за що король Жигмонт І. затвердив козакам їх давні вольності. Під р. 1576 описує, як король Стефан Баторій заходився зорганізувати козаків, як казав їм бути на сторожі проти татар, як переконався про їх хоробрість і сказав про них: „Буде з цих юнаків коль Річпосполита вольна", опісля згадує літописець, як король, „лякаючися, щоб козаки не стали шкідні ляхам, казав вигубити козаків", як Наливайка, що виступив проти Польщі, у Варшаві в мідянім бику спалили.

Літописець Достовірний згадує про похід Сагайдачного на Кафу в 1606 р. про смерть гетьмана Самійла Кішки, що дістався в турецьку неволю 1620 р., про смерть козацького сотника Михайла Хмельницького в битві під Цецорою 1620 р., в котрій то битві син його, Зиновій Богдан, попав у татарський полон. Каже, що той сотник Михайло Хмельницький був родом із Лисянки і звідси перейшов до Чигирина. Вістка ця дуже важна, бо польські історики говорять, що батько Богдана був польський шляхтич.

Крім того подає Достовірна Літопись дуже цікаві подробиці з молодих літ Богдана Хмельницького, про відновлення митрополії в Києві заходами гетьмана Сагайдачного в 1620 р., про смерть Сагайдачного в Києві, в квітні 1622 р., як він усе своє майно записав на церкви, братства та школи (м. і. на львівську Ставропігію) та на вбогих.

Автор Достовірної Літописи застановляється, чому українські вельможі, які досі були вірні своїй прадідівській вірі, відреклися потім тієї віри та народности і перестали держатися своїх земляків. **Як причину того подає літописець те, що українці женилися з польками (ляховицями).**

Під р. 1628 подає літописець, як козаки вибрали гетьманом Тараса Трясила та побили поляків під Переяславом, як гетьман Сулима в 1633 р. здобув Озів, за що його у Варшаві смертю покарали. В р. 1637 „чотири тисячі козаків, що вже ляцької неволі стерпіти не могли, рішилися піти аж під Герсіз, щоб їм помагати у війні проти турків". По дорозі вони стрінулись із донськими козаками, які їх намовили остатись над Доном і разом із ними здобувати Озів. Дальше оповідає літописець про здобування Кодаку і наводить слова Хмельницького до Конецпольского в 1639 році: („Ману факта, ману деструітур" — Що рука збудувала, те знищить рука).

Достовірна Літопись кінчиться описом битви над Жовтими Водами.

Так подали ми цілий зміст Літопису. Хто був його автором, не знаємо; правдоподібно козак, бо Величко згадує виразно, що доповнив свій літопис із козацьких літописів. З Достовірної Літописи довідуємось багато таких річей, яких не знаходимо в інших літописах.

Другим таким утраченим літописом із 17. століття є **„Діяріюш Самійла Зірки"**. Величко, літописець 18-го століття, мав у руках цей „Діяріюш" і користувався ним, як і іншими джерелами, при писанні свого літопису.

Самійло Зірка був секретарем Богдана Хмельницького. Як Хмельницький вперше прийшов на Запоріжжя, як каже Величко „било на Кошу два писарі барзо добрих", обізнайомлених із словянською і польскою мовою. Старший звався Степан Брацлавський, молодший Самійло Зірка, шляхтич родом із Волині. Степан остався на Січі, Зірка пішов із Хмельницьким в Україну і ввесь час при ньому оставався, товаришив навіть гетьманові на Крим. Потім увесь час козацької війни з поляками був писарем при Богдані Хмельницькім і описав усе той час у свому записнику. „О всіх річах і поведениях (гетьмана) совершенно відал, досконале і пространно в Діяріюші своїм оніє описал" — каже Величко.

В „Діяріюші" були поміщені кореспонденції, **листи Богдана Хмельницького до ріжних монархів і князів.** Листи ті подав Величко у свому літописі без зміни.

Самійло Зірка, як писар і секретар, мав прощальну промову на похороні в серпні 1657 року. В промові тій величає він батька Богдана Чигиринського руським Одноцарем, Скандербергом, гетьманом усієї України; каже, що тільки його, Богдана, слово може врятувати нарід від погибелі й заглади. Між іншим сказав Зірка: „К тебі обращаю нищетнеє слово, возлюбленний нам вожд, древний руський Одоноцар, славний Скандерберг, гетьман всего славного войска запорожского і всей козакоруської України, Хмельницький Богдане! Ти же краснорічивий от рождения проговорив охрани нас, да не будем ми покорени і погублени врагами нашими, вимолви нам ласкавое і доброе слово, гетьман наш доблестний і возлюбленний!"

До утрачених літописів належить також **„Літопись Переяславська"**, написана 1636 р. в Переяславі. Згадує про неї Величко, що виняв із неї листа короля Жигмунта III. і листа султана Османа.

УРОДИЛА 21-ШУ ДИТИНУ.

В румунському місті Сігет 47-літня Марія Поп уродила 21-шу дитину. Вона замужня вдруге і три рази привела на світ близнята.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СКРЕНТОН, ПА. Піврічні збори Тов. Над Збруча, від. 280., відбудуться в неділю, 10. липня, в годині 2. пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лакавана Ев. Принутність всіх членів обовязкова. Контроля здасть звіт і є ще інші справи до полагодження. — Р. Рубльовський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Збори Тов. „Мир", від. 324., відбудуться в суботу, 9. липня, в домі Укр. Громади, на 23-тій і Бравн, в 8. год. ввечір. Знова напоминається, щоби вкладки приносити на збори, а не до секретаря. Секретаря вечорами дома нема, а також це не місце на збирання вкладок. — О. Горохівський, предс.; Н. Бурак, кас.; Мих. Туркот. секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Піврічний мітинг Бр. св. Володимира, від. 65., відбудеться в неділю, 10. липня, зараз по Службі Божій, в салі церковній. Проситься всіх бути приявнити, бо буде справоздання уряду та інші важні справи до полагодження. — Яків Красновський, предс.; Григорій Налепа, кас.; Андрій Смит, секр.

ЛІНДЕН, Н. ДЖ. Звичайні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 306, відбудуться в суботу, 9. липня, в годині 7:30 вечором, в домі п. Ст. Берези, 1314 Roselle St. Пригадується всім членам, щоби приходили частіше на збори і приносили свої вкладки, бо предс. і секретар не будуть чекати на членів до пізної ночи. Проситься довгуючих членів поможности сплатити свій довг, бо вразі хорости члена, котрий на збори не приходить, не буде управнений до запомоги. — Ст. Береза, предс.; А. Андрійців, кас.; Василь Моссора, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339., відбудуться в суботу, 9. липня, в годині 7. вечором, в домі Укр. Громади, 3322 Н. Лавренс ул. Проситься всіх членів прийти на ті збори на приписаний час. Маємо багато важних справ до вирішення. Напоминається довгуючих членів, щоби вирівняли свої залеглі вкладки, бо коли довгуючий член не повинується оголошеним приписам, то буде суспендований. Пригадується тим родичам, котрих діти ще не є членами У. Н. Союзу, щоби вписали їх на цих зборах. — Іван Сорока Мак., предс.; Іван Сорока Мих., касієр; Олекса Діорка, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Піврічні збори Тов. Укр. Січи, від. 59., відбудуться в суботу, 9. липня, в годині 7:30 вечором, в гали церковній. Усі члени мушені явитись на цих зборах на означений час. Не приявний член підлягає карі 1 дол., а урядник дол. — Іван Глива, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Звичайний мітинг Тов. Укр. Січ, від. 182., відбудеться в неділю, 10. липня, в годині 2. *пополудні, в гали парохіяльній*, 45-47 Говп Ев., Пасейк, Н. Дж. На порядку нарад важні справи Тов. Тому проситься усіх членів прийти на збори. Довгуючих членів напоминається, щоби прийшли й вирівняли свої вкладки, бо інакше за них н будеться висилати з каси Товариства. — І. Живіцький, предс.; Г. Яськів, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Піврічний мітинг Сестр. Божд. Пресв. Богородиці, від. 36., відбудеться в суботу, 9. липня, в гали церковній. Початок в годині 7. точно. Взивається члениць явитися на означений час, бо маємо важні справи до вирішення. Контрольна комісія буде здавати справоздання за 6 місяців. Тож кожна члениця мусить явитися на цих зборах. Котра не явиться підлягає карі 50 ц., а урядниця 1 дол. Також буде справоздання з пікніку. — Олена Скробач, предс.; Анастасія Грицак, кас.; Марія Ходак, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Піврічний мітинг Тов. Зап. Січ, від. 155., відбудеться в неділю, 10. липня, в годині 3. пополудні, в гали, де звичайно. Проситься всіх членів прийти на цей мітинг, бо є важні справи до вирішення. Буде рівнож справоздання уряду і контролі за пів року. Проситься довгуючих членів вирівняти свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Ів. Ваверчак, предс.; В. Дрягинич, кас.; А. Яричевський, секр.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 2. липня 1938 року, по довгій недузі помер

ПЕТРО ЛОЄК,

довголітній член Бр. св. Стефана, від. 221. У. Н. Союзу в Шікаго, Ілл.

Покійний походив зо села Лащава, повіт Стрий, Західня Україна.

Похорон відбувся 5. липня, при участі членів Бр. св. Стефана, родини і знайомих. З похоронного заведення М. Канюка відпроваджено тлінні останки до української греко-католицької церкви, а з церкви на місце вічного спочинку.

Вільна земля американська Йому пером!

Т. Шпікула, секр.

Дня 5-го липня ц. р. померла члениця від. 276 У. Н. Союзу,

РОЗАЛІЯ ФУК

в Ембридж, ПА.

Покійна походила зо села Вільчи Дольної, повіту Самбір. Була довголітною членицею, бо зараз по приїзді до Америки вписалася до У. Н. Союзу.

Полишила діти й чоловіка Михайла, який є довголітнім секретарем 276-го відділу.

Вічна Її память!

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Звичайні збори Тов. „Любов", від. 45., відбудуться в неділю, 10. липня, в годині 2. пополудні, в домі У. А. Горожан, 847 Н. Френклін ул. Є важні справи до порішення. Проситься членів, щоби точно зійшлися на час. — Уряд.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Піврічні збори Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 39., відбудуться в неділю, 10. липня, зараз по Сл. Божій. На цей мітинг всі члени повинні явитися, бо буде справоздання контролі і секретаря за 6 місяців. Довгуючі члени повинні члни повинні сплачувати старий довг, бо вразі хорости не дістануть запомоги. Так само всі члени мають платити вкладки до У. Н. Союзу що місяця регулярно, бо відділова каса немає грошей за жадного члена закладати. — Антін Гайдук, предс.; А. Кудлик, кас.; Д. Оринич, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 375., відбудуться в неділю, 10. липня, в год. 12:30 пополудні, в Домі У. А. Горожан, 847 Н. Френклін ул. Проситься всіх членів явитись на збори і вирівняти свої залеглости. — Уряд.

ГАМТРАМК, МІШ. Піврічний мітинг Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94., відбудеться в суботу, 9. липня, в годині 7:30 вечором, в Укр. Хаті, 2240 Ґрейлінґ ул. Є багато важних справ до полагодження. Буде також справоздання фінансове за перший піврік. Тому проситься членів прийти начас. Як також проситься довгуючих членів прийти на збори і вирівняти свої вкладки по можности, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. Шаран, секр.

ФРЕНКФОРД, ПА. Місячні збори Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 268., відбудуться в суботу, 9. липня, точно в годині 7. вечором, в У. Н. Домі, 2171 Вакелінс ул. Проситься членів прибути на збори; є важні справи до полагодження. Довгуючим членам пригадуємо, щоби вирівняли свої залеглости. Проситься членів не забувати про нових членів до У. Н. Союзу. Сповнім свій обовязок, щоби наш відділ не остав позаду інших. — М. Андріїв, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Піврічний мітинг Бр. св. Арх. Михаїла, від. 352., відбудеться 10. липня, в церковній гали, 3 Гарвік Стр., у 2. годині пополудні. Обовязком кожного члена і члениці бути на тім мітингу, бо маємо дуже важні справи. Член, що не прийде на мітинг без жадної причини, заплатить кару згідно з ухвалою мітингу. — М. Гавриляк, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Місячні збори Бр. Сош. св. Духа, від. 237., відбудуться в неділю, 10. червня, в 2. год. пополудні, в У. Н. Домі. Проситься членів прибути конечно на ті збори, бо є дуже важні справи до поріщення. На ті збори може прибути і не член, коли думає стати членом, або вписати своїх дітей до У. Н. Союзу, та забезпечити там, де наша повинність. — Уряд.

ГВАЙТСТОН, Н. Й. Мітинг Товариства Просвіта, від. 129., відбудеться в суботу, 9. липня, в годині 8. ввечір, в домі тов. А. Кавки, 149-18 — 15 Dr. Проситься, щоб всі члени прибули, а котрі довжні, щоб свої вкладки сплатили. Не явившийся член заплатить кару згідно зо статутом. — А. Кавка, предс.; М. Баран, кас.; М. Дзярський, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Піврічні збори відділу 334 відбудуться в неділю, 10. липня ц. р., в годині 12. вполудне. Контрольна комісія здасть справоздання за 6 місяців і є багато важних справ до полагодження. Довгуючі члени зволять вирівняти свої залеглости. — Іван Жук, рек. секр.

ЗАСТУПНИК.

Шведський князь Бертіль, котрий заступав у Вілмінґтоні, Делавар, свого батька, князя Густава, що занедужав у дорозі до Америки.

ПОДЯКИ.

Родичі по покійнім Мироні Чорній, членові від. 58 У. Н. Союзу, складають сердечну подяку тим усім, що взяли участь в похороні, а саме, членам від. 58 У. Н. Союзу, членам Чорноморської Січи, сотня 17, Хорові Сурма, парохії з Ютика й Ром, трьом священикам, гостям з Пенсилванії, Анастазії Кок і Надії Бриґіда з Ню Йорку, родині та всім знайомим і приятелям.

Микола й Катерина Чорній, родичі.

(огол.)

Ми, нижче підписані, складаємо щиру подяку урядникам У. Н. Союзу за скоре виплачення посмертної запомоги по моїм мужу бл. п. Михайлі Бінашевськім, як також складаємо подяку урядникам і членам братства св. Йосафата, та другим організаціям, що в часі його слабости відвідували, а в часі його смерти члени братства взяли офіціяльну участь в похороні.

Хай прибрана земля Вашинґтона буде Йому пером! (огол.)

Катерина Бінашевська і діти.

ОБВИНУВАЧЕНИЙ.

Ґраф Курт Гавґвіц-Ревентльов, гарний данський шляхтич, завданий до лондонського (Анґлія) суду своєю жінкою, бувшою Варварою Гутон, за вживання погроз, що наразили її на „тілесний страх".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

В память річниці смерти.

Пані Вікторія Рутецька переслала через Обєднання з нагоди річниці смерти її мужа $10. З того призначено $5 на визвольну боротьбу і $5 на Рідну Школу.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ. (36)

Коли капітан відійшов, Тарзан попав у великий неспокій за долю Дика і Дока. Він був би кинувся в стадо розярених львів в обороні тих двох хлопців, яких він любив понад усе. А тут замкнули його в тюрмі і не випускають, щоб він міг пуститись їм на ратунок. Мов уязнений звір, ходив він безрадно по своїй келії, шукаючи в думках ратунку.

В ту саму хвилю в нетрах справді розгравалася напружена драма, яка могла для хлопців скінчитись фатально. Вони оба зіскочили з дерева, щоб викрасти Івонну, що надурно очікувала під пнем дерева повороту дикуна. А голодний лев у нетрах, занюхавши жертву, підкрадався до Івонни, щоб її розірвати. „Ми мусимо її чимскорше дістати", наглив Док.

Почувши ще раз страшний рев льва, дівчина попала у великий жах. Оглядаючись довкруги й не бачучи нізвідки помочи, вона кинулася до втечі. Та в тім збентеженні вона ще більше виставилась на небезпеку, бо своєю втечею і шелестом тільки зрадилась, де вона знаходиться. Тепер лев у корчах виразно бачив її й одним рухом міг її досягти.

А Улп напружено, а навіть зацікавлено прислухувався до того, що ділося в нетрах. Його здушений мозок таки добре викомбінував, як це все буде відбуватись. Він мав те саме задоволення, яке нераз мають і білі „пророки", що на всі події люблять робити заваги: „Я казав, що воно так станеться". Вчувши страшний крик дівчини, він думав, що драмі кінець.